

ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

ΤΟΜΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΣ ΟΓΔΟΟΣ

ΙΟΥΛΙΟΣ – ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

1940

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ & Σ^{ΙΑ} Α.Ε.
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ",
46 – ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ – 46
ΑΘΗΝΑΙ

Ε.Υ.Δ της Κ.ρ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

Τόδε μαωενθίρεον

ΠΕΡΙ ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΚΑΙ ΤΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Τὸ « Παραθαλάσσιο Νεκροταφείο »*.

Πολύπαθο φαίνεται νὰ εἶναι τὸ ποίημα « Le Cimetière Marin » τοῦ κ. Βαλερύ. Στὴ Γαλλία δύο χρονογράφοι καὶ μυθιστοριογράφοι, οἱ κ. κ. Λαφουσαρντιέρ καὶ Κλεμάν Βωτέλ (ξέρω πολὺ καλὰ πὺς θεωρεῖται βλασφημία νὰ παρατίθεται τὸ ὄνομά τους κοντὰ στὸν Γάλλο Ἀθάνατο ποιητὴ), τὸ ἀναπέτασαν ὡς σύμβολο ἀκαταληψίας τῆς βαλερυανῆς ποιήσεως. Μιὰ ἐφημερίδα τότε, τὸ « Ἔργον », ἀνέλαβε μιὰν ἐρευνα ἀνάμεσα στοὺς ἀναγνώστες τῆς. Τοὺς ἐρωτοῦσε ἂν ἦσαν σὲ θέσι νὰ κατανοήσουν τὸ « Cimetière Marin ». Καὶ τί προέκυψε ; ὅτι τὸ ποίημα ἦταν θαυμάσια καταληπτό. Πολλοὶ ἀναγνώστες μάλιστα προσέφεραν πολὺτιμη συμβολή : κριτικὰ σχόλια πού ἦσαν ἀπόδειξις ὅτι ἡ βαλερυανὴ ποίηση ἐχρησίμευε ὡς πνευματικὴ ἀσχολία σὲ πολὺν κόσμον. Ἀπὸ τότε οἱ δύο ἐπικριτὲς τοῦ Γάλλου Ἀκαδημαϊκοῦ ἐσταμάτησαν τὶς ἐπιθετικὰς ἐνέργειάς τους.

Σ' ἐμὰς πάλι μοῦ φαίνεται ὅτι τὸ « Παραθαλάσσιο Νεκροταφείο » δὲν πῆρε καλὸ βάπτισμα. Τὸ γλωσσικὸ ἔνδυμα μὲ τὸ ὁποῖο περιτυλίχθηκε, « παρ' ὅλον τὸ ἀριστοκρατικὸν ἦθος τῆς καθαρουσύσης καὶ τὴν καθαρολογίαν », δὲν τοῦ εἶναι ταριαστό. Θὰ ἔπρεπε κανεὶς νὰ μακρυγορήσῃ πολὺ γιὰ νὰ τὸ ἐξηγήσῃ. Ἀλλὰ φθάνει νὰ ἐπαναληφθῇ ἔδῳ ἡ πασίγνωστη γνώμη ὅτι τὸ μικτὸ γλωσσικὸ σύστημα κάνει τὸ μεγαλύτερον κακὸ στὸν ἀγῶνα ἀπὸ πολλὰς πλευρὰς.

Τὸ « Ραγισμένον βάζο » τοῦ Sully - Prudhomme μεταφράσθηκε ἀπὸ πολλοὺς. Ἐχῶ μὲρστά μου τὴ στιγμὴ αὐτὴ τὴν καθαρευουσιάνικη μετάφρασί του :

Ἀγγεῖδόν τι πληρὸς ἀνθέων κηπίου
Ἐρράγη μὲ κτύον κομποῦ ριπιδίου.

Τέτοιοι στίχοι μοῦ φαίνονται προτιμότεροι ἀπὸ ἄλλους γλωσσικὰ παρδαλοὺς.

Κ. ΓΕΝΝΙΩΤΗΣ

Ὁ Ἀδάμ Μίσκιεβιτς καὶ ἡ « Νύχτα τῶν Νεκρῶν ».

Ὁ Μίσκιεβιτς ἀνήκει στὴν πλειάδα τῶν ἡρώων καὶ τῶν μαρτύρων τῆς σκέψης πού τὸ

* Βλ. σχετικὴ εἰκόνα στὴ σελ. 831.

ἔργον τους ἀποτελεῖ ἓνα φωτεινὸ σταθμὸ μέσα στὸ σκοτεινὸ δαίδαλον τῶν αἰώνων. Ἄν ἐξαιρέσουμε τοὺς καλλιτέχνες τῆς Ἰταλικῆς Ἀναγέννησης καὶ τῆς Ἰσπανίας τοῦ μέσου αἰῶνα μὲ τὴν ὥραία καὶ θυελλώδη ζωὴ τους, ἐλάχιστοι εἶναι μέσα στὴν παγκόσμια λογοτεχνία οἱ μεγάλοι δημιουργοὶ πού ζήσανε καθὼς αὐτὸς τις ἰδέες των, πού ὑπηρετήσανε μὲ τόση αὐταπάρνηση τὰ ἰδανικά τους. Ὀλόκληρη ἡ ζωὴ του ἦταν ἓνας ἀδιάκοπος ἀγῶνας στὴν ὑπηρεσίᾳ τῆς πατρίδας του καὶ τῆς ἀνθρωπότητος. Ἀγῶνες ἔθνικοὶ καὶ κοινωνικοὶ, ἐπὶ κεφαλῆς τῶν μυστικῶν πολωνικῶν ὀργανώσεων, φυλακίσεις, ἐξορίες, κατατρεγμοὶ . . . Ἐξῆσεν ἀπάνω σὶς ἐπάλξεις κι' ἀπάνω σὶς ἐπάλξεις τὸν εὐρῆκεν ὁ θάνατος ὅταν ὀργάνωνε, στὴν Κωνσταντινούπολι, τὶς πολωνικὰς λεγεῶνας πού θὰ πολεμοῦσαν ἐναντίον τῆς Ρωσσίας στὸν πόλεμον τῆς Ἀνατολῆς. Ἡ πατρίδα του τοῦ ἔκαμε τὴν ὑψίστη τιμὴ νὰ θάψῃ τὸ σκῆνος του στὸ Μαυσωλεῖον τῶν Βασιλέων τῆς Πολωνίας. Ἄλλ' ἡ ἀναγνώριση τῆς ἀξίας του ὑπῆρξε οἰκουμενικὴ, ὅπως οἰκουμενικὴ εἶναι καὶ ἡ σημασία τοῦ ἔργου του. Ὁ Γκαίτε, μετὰ τὴ συνάντησή του στὴ Βαϊμάρη, εἶχε πῆ : « Βλέπει κανένας ἀμέσως ὅτι πρόκειται γιὰ μιὰ ἀληθινὴ μεγαλοφυΐα ». Ὁ μέγας ποιητὴς τῆς Ρωσσίας Πούσκιν, ὅταν τὸν ἀτένισε, ἀνέκραξε : « Τί εἶμαι ἐγὼ μπροστὰ στὸ Μίσκιεβιτς ; » Ὁ Μπραντὲς ἐχαρακτήρισε τὴ « Νύχτα τῶν Νεκρῶν » ποίημα προμηθεϊκὸ καὶ τὸ ἔπος του « Ὁ κύρ - Θαδαῖος » ὡς τὸ μόνον ἀληθινὸ ἔπος μετὰ τὸν Ὀμηρον. Ὁ Καβούρ, τέλος, ἔλεγε στὸ Κοινοβούλιον τῆς Ἰταλίας τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1843 : « Ὁταν ἓνας λαὸς παράγει ἀνθρώπους ὅπως ὁ Ὀμηρος, ὁ Ντάντε, ὁ Σαίξπηρ ἢ ὁ Μίσκιεβιτς, ὁ λαὸς αὐτὸς εἶναι προωρισμένος γιὰ μεγάλα περρωμένα ».

Ὁ Μίσκιεβιτς σ' ὅλα τὰ εἶδη τῆς ποίησης παρήγαγε ἔργα πού τὰ διακρίνει ἐξ ἴσου τὸ βάθος καὶ ἡ εἰλικρίνεια τοῦ αἰσθήματος, ἡ ὠραιότητα καὶ ἡ ἐντέλεια τῆς μορφῆς, ἡ δύναμις κι' ἡ πλαστικότητα τοῦ ὕφους. Ἡ ἐμφάνισή του εἶχε σημειώσῃ τὴν ἀπαρχὴ μιᾶς νέας ἐποχῆς στὴν πνευματικὴ ζωὴ τῆς Πολωνίας. Τὸ ποίημά του τὸ ἐπιγραφόμενον « Ρωμαντισμὸς » εἶναι ἓνα εἶδος μανιφέστου τοῦ Πολωνικοῦ ρωμαντισμοῦ, ὅπως ὁ πρόλογος τοῦ « Κρόμβελ » ἔγινεν ἀργότερα τὸ πρόγραμμα τῆς λογοτεχνικῆς Γαλλίας. Μὲ τὴ διαφορὰ ὅμως ὅτι ὁ Μίσκιεβιτς στρέφει τὴν προσοχήν του περισσότερο στὰ φιλοσοφικὰ παρά στὰ αἰσθητικὰ ζητήματα καὶ ἀντιτάσσει στὸν ὀρθολογισμὸ τὸ αἰσθητικὸν καὶ τὴν πίστη ὡς βαθύτερα καὶ ἀσφαλέστερα μέσα φωτισμοῦ. Ἐπιστρέφει στὸ ἔθνικόν παρελθόν κι ἀναζητᾷ σ' αὐτὸ τὰ θέματα τῶν ποιητικῶν του συνθέ-